

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Адриан Георгиев, Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
Факултет по науки за образованието и изкуствата,
катедра „Музика и мултимедийни технологии“

относно: дисертационен труд на тема

„Инструктивна литература за виола от края на XIX и началото на
XX век и възможности за нейните приложения “

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, област на висшето
образование: 8. Изкуства, професионално направление: 8.3. Музикално и танцово
изкуство на Симеон Методиев Кирков

Научен ръководител:

Проф. д-р Цветомир Лазаров.

Симеон Методиев Кирков е роден 1969 г. в София, завършва със специалност „виола“ СМУ „Л. Пипков“ при Борис Абаджиев, НМА Проф. П. Владигеров при Проф. Ал. Нейнски, Консерваторията в Саарбрюкен при Димут Попен, Консерваторията в Гент Белгия при Проф. Михаел Кугел. Работил е като виолист-оркестрант и като виолист-солист в редица оркестри в България и чужбина – Симфоничния Оркестър на БНР, Софийска Филхармония, Радио Оркестър Кайзерслаутерн, Филхармоничен Оркестър Люксембург, Кралски Филхармоничен Оркестър Антверпен, Национален Оркестър на Белгия Брюксел, Кралски Филхармоничен Оркестър Лиеж, Кралска Опера Лиеж, както и други оркестри в Холандия и Дания.

През активната си кариера като виолист-оркестрант работи с най-знаменитите диригенти и изпълнители на нашето време като Дьорд Солти, Валерий Гергиев, Мстислав Ростропович, Семьон Бичков, Юри Симонов, Вадим Репин, Хилари Хан и много

други. Концертира като солист активно с български оркестри, заедно със Стойка Миланова, Веселин Демирев и др. Преподава виола, цигулка и камерна музика в различни музикални академии в Белгия. От 2020г. е докторант в катедра „Струнни инструменти“ към НМА „Проф. П. Владигеров“.

Представените публикации по темата на дисертационния труд са на немски език, английски език, и български език в сп. Музикални хоризонти, (Виолата - виртуозният интерпретатор на жанровостта в романтизма: Фридрих Херман, Шест концертни етюда оп. 18” и и ACADEMIC FORUM INTEGRAL MUSIC THEORY (Hans Sitt’s praktische Bratschen-Schule (1891): A technical guide for preparing Nicholas Rast’s Lied ohne Worte for viola and piano) и (Violin virtuosity and instructional literature for the viola: Henri Vieuxtemps capriccio оп. 55 pour alto seul ‘hommage a Paganini’, Michael Kugel ‘Prelude Ysaÿe’ for viola solo.)

Като други активности по темата на дисертационния труд са представени и редица концерти, от които ще открие изпълнението на Прелюд “Изаи” за соло виола – от Михаел Кугел, първо изпълнение в България.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на заседание на катедра „Струнни инструменти“ . Дисертацията има обем 143 страници. От тях 135 страници са основен текст, 8 страници са библиография и нотни издания. Използваната литература обхваща 33 източника на латиница, 11 на кирилица, 11 броя нотни издания. Дисертационният труд е структуриран в увод, пет глави, заключение и библиография.

Дисертационният труд разглежда инструктивната литература за виола в най-продуктивния ѝ период – края на XIX и началото на XX век. Според авторът, липсата на цялостно изследване по въпроса води до поставяне на актуалната проблематика за значимостта на този недостатъчно експлоатиран репертоар, чието количество не е за пренебрегване. В каталога на Франц Цайрингер са систематизирани около 400 заглавия с инструктивна литература, писана специално за виола. Използването на този каталог гарантира, че всички известни произведения за виола са взети под внимание в настоящото изследване.

Изследването се фокусира върху жанра инструктивна литература за виола, и според Симеон Кирков води до две основни предназначения. Първото е последователно и методическо усвояване на инструменталната техника извън музикалния контекст. Второто предназначение на инструктивната литература е да формира и развива музикални и интерпретаторски умения. Определят се като художествените етюди, формиращи основна част от репертоара на всеки инструменталист, и развиващи комплексни технически и интерпретационни умения. Според автора, това е по-голямото предизвикателство от изследователска гледна точка и именно затова мястото на тази литература в концертния репертоар е проблематиката, която обсъжда настоящия труд.

Изследвани са емблематични, както и не толкова популярни произведения и автори, селектирани, за да покажат максимален брой възможности за интерпретация на този

жанр. Още в Първа глава е изяснен принципът, по който са селектирани авторите – представители от различни национални школи, емблематични автори, представители на индивидуален подход към жанра, неизвестни, но стойностни и различни. Разгледаните примери са заменяеми с други, които не са споменати в текста, тъй като принципно методиките им са сходни. Подобна замяна не би променила съдържанието на текста. Неизвестните и специфични методики добавят нужното новаторство в научния текст. В настоящото изследване това са примерите от творчеството на Марко Анцолети, Михаил Кугел и Никълъс Раст. Чрез различни ракурси и нива на изследване се разкриват не експлоатирани възможности на този репертоар. Във всяка следваща глава кръгът от разглеждани произведения става все по тесен като обем и все по-детайлен като анализ. След всяка глава са направени изводи, които правят обобщение на изследвания материал и осигуряват плавна връзка между отделните етапи на изследването. Търсят се възможности за преодоляване на стереотипите на педагогическия подход, използващ цигулкова инструктивна литература за обучение на виолисти. Използвани са основни изследователски методи - емпиричен, сравнителен, аналитичен, дедуктивен.

В първата глава е представен е целият наличен материал инструктивна литература за виола, конкретизирана е историческата рамка на изследването, изяснено е значението на терминологичното словосъчетание „инструктивна литература“ и неговите поджанрове - „прелюд“ и „капричио“. Справките са взети от най-авторитетните източници, като се направени и сравнения между отделните източници, за да се добие пълна представа за характеристиките на въпросните жанрове. Направени са и стилистични уточнения на разглеждания период.

Втората глава е посветена техническата подготовка на виолистите. С изключение на методиката на Херман Ритер, (по думите на Симеон Кирков) тук са разгледани етюди, които имат действително художествена стойност. За изследваните в тази глава автори, инструктивният жанр заема основно място в творчеството им в дълъг период от време. Всеки от тях третира жанра по свой собствен начин. Разгледани са цялостните методики на Херман Ритер, Йоханес Палашко, Морис Вьо и Марко Анцолети.

В третата глава са анализирани концертните етюди като цялостна циклична форма: Фридрих Херман, Шест концертни етюда ор. 18 (посветен на Анри Виотан) , поставя проблеми за третиране на романтични жанрови характеристики, вплетени в концертния етюд. Всеки отделен етюд е разгледан като част от циклична форма. Предлагат се конкретни начини за решението на инструменталните трудности, произтичащи от съчетанието на различните стилистични характеристики.

В четвърта глава авторът анализира приложението на инструктивната литература като метод за изграждане на интерпетационна концепция - „Praktische Bratschen-Schule“

(Практическа школа за виола) (1891) от Ханс Сит и нейното приложение в „Lied ohne Worte“ (Песен без думи) от Никълъс Раст. Като тук е направена е цялостна интерпретационна концепция на художествена пиеса чрез съпоставяне на инструктивна литература със сходна проблематика. Изборът пада върху произведението Lied ohne Worte от Никълъс Раст (Белгородски), тъй като то притежава типично Шубертов характер и обобщава важни стилистични особености на Романтизма (според Симеон Кирков).

В следващата, пета глава авторът дава интерпретация и анализ на инструктивната литература за виола и цигулковата виртуозност, стеснява рамките на изследвания жанр до паралел между най-представителните поджанрове – капричио и прелюд. Тази глава дава нов поглед на вечната съпоставка между двата инструмента – цигулка и виола. Избрани са две от най-емблематичните произведения за виола, които са част от репертоара на съвременните виртуози - Анри Виотан, Capriccio op. 55 pour alto seul „Hommage à Paganini“ и Prélude „Isaÿe“, Михаил Кугел. Базирано върху основната аналитична част на текста, заключението обединява и дава отговор на поставените в хода на изследването въпроси.

Съгласен съм с изброените приноси моменти на дисертационния труд, като ще отбележа някои от тях :

- Дисертационният труд запълва липсата на цялостно изследване по въпроса за инструктивната литература в нейния най- продуктивен период – края на XIX и началото на XX век.
- Създава се стройна субординация на жанра инструктивна литература и неговите поджанрове – прелюд и капричио.
- Създава се оригинална методология за изследване, базирана на основните научни методи – емпиричен, комперативен, дедуктивен и аналитичен. Във всяка следваща глава кръгът от разглеждани произведения става все по-тесен като обем и все по-детайлен като анализ.
- Дава се нов поглед на вечната съпоставка между двата инструмента – цигулка-виола.
- въпреки, че първо изпълнение на произведение не би следвало да се отчита като научен принос, все пак е редно да бъде отразено:
  - Първо изпълнения в България на произведение от Марко Анцолети, Етюд 2, op. 125.
  - Първо изпълнение в България на Прелюд „Изаи“ от Михаил Кугел
  - Изпълнение на Bach - Cello Suite no. 5 in C minor BWV 1011 на барокова виола със скордатура и 415Hz

Основни забележки и препоръки към Симеон Кирков:

Разработката, както и автореферата изобилства с технически грешки при странирането и пунктуацията, на места изпуснати букви или правописни грешки. Отдавам тези проблеми на артистичния подход при излагането на текста, но при възможната следваща публикация на дисертационния труд във вид на монография

(което предвид липсата на подобни изследвания е задължително) тези пропуски трябва да бъдат отстранени.

Като имам предвид всичко изложено до тук, убедено оценявам най-високо предложението дисертационен труд, и предлагана уважаемата научно жури да присъди на Симеон Методиев Кирков образователната и научна степен „доктор“, област на висшето образование: 8. Изкуства, професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство.

06.06.2023 г.

София

изготвил становището:.....

(проф. д-р Адриан Георгиев)

